

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio III. De altero actu prædestinationis, qui est præparatio mediorum
gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

præmissæ non simul repræsentantur intellectui, cum conclusio semper sit ignota, idè intellectus ferri non potest in vtrunq; simul; finis autem & media repræsentantur simul diuinæ voluntati, & aliquando etiam creatæ, idè quæ voluntas in vtramque ferri potest eodem actu; si enim eodem actu cognoscerentur conclusio & præmissæ, idem obiectum esset simul notum, & ignotum, idem actus simul euidens, & obscurus: hoc autem non sequeretur etiam si electio & intentio vnus sint actus. Deinde præmissæ sunt semper independentes à conclusione: intentio autem sæpè dependens est ab electione, quia Deus non vult finem nisi per talia media. Idè cognitio præmissarum non includit cognitionem conclusionis, sicut in prædicto casu intentio includit electionem, quia Deus finem non vult nisi cum hac conditione.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam, Resp. disting. maiorem, eodem modo, quotiescunque res diuersæ dependentes in aliquo genere voluntati obiciuntur, actus voluntatis in Deo distinguuntur, si res illæ sint volitæ cum tali connexionione, vt neutra sit volita sine altera, nego, si res illæ sint volitæ sine mutua connexionione concedo. Ad confirmat. Resp. posse vnum & eundem actum respectu diuersorum obiectorum esse amorem & odium.

SECTIO III.

De altero actu prædestinationis, qui est præparatio mediæ gratiæ.

Post priorem illum actum quo Deus electo decernit dare gloriam in tempore, præcipuum sine dubio in prædestinatione locum tenet decretum præparans media illa gratiæ, quibus illam infallibiliter assequetur; imò totam prædestinationem in ea præparatione sitam esse multi cum Valque putant, eo quod ab Augustino definita sit prædestinatio, præparatio mediæ gratiæ quibus liberantur quicunque liberantur.

Quod decretum mirabile vt explicari accuratè possit, video supponenda hoc loco esse omnia quæ 1. 2. disputari solent de natura, necessitate, sufficientia, efficacia gratiæ, sine quibus manca omnino est ista de prædestinatione tractatio. Sed ea tamen supponenda hoc loco ex tractatu quarto, sed omitti tamen non possunt duo, primò, vtrum Deus omnibus hominibus conferat media salutis sufficientia. Secundò, quomodo specialiter electis media præparet efficacia.

§. I.

Vtrum Deus omnibus hominibus media conferat ad salutem sufficientia.

Auxilium
sufficiens.

Vocatur auxilium sufficiens illud cum quo potest aliquis, si velit, ad Deum conuerti quamuis tamen non conuertatur, quia non vult: aliud autem est proximè sufficiens, quod absque vllò alio medio in conuersionem influere potest, aliud remotè sufficiens quod influere potest in bonum aliquod opus quod si fieret gratia daretur ad conuersionem. Vnde vides totam hanc controuersiam quam proposui solutam iam esse cum ostendi neminem esse quem Deus perducere non velit ad gloriam, atque adeo cui non conferat media ad salutem necessaria, sed præter ea quæ dicta ibi sunt.

Ad habendam
fidem.

Ratio adhuc dubitandi propria huius loci primò est, quia Deus non dat omnibus auxilium sufficiens ad habendam fidem, quam tamen esse voluit necessariam ad salutem; sic enim dicitur actorum 14. & 17. quod Deus in præteritis generationibus, dimisit omnes gentes ingredi vias suas, & desepit tempora illa. Quod etiam conuincitur, ex eo quod innumeri nunc barbari degentes in syluis, aut in remotissi-

mis regionibus nihil audierunt de Christo, neque audire potuerunt. Quod autem dicitur eos habere auxilia remotè sufficientia, primò, gratis fingitur; deinde opus illud per quod illi se præpararent ad fidem, vel esset naturale, vel supernaturale, nõ primum quia hoc dixere Massilienses cum voluerunt opera naturalia esse posse dispositiones ad fidem, non secundum quia cum huiusmodi barbari fide careant nullum habent principium operandi supernaturaliter.

Ad vitandum
peccatum.

Secundò, non dat auxilium ad vitanda peccata. Quod videtur expresse dicere Aug. in Epist. ad Rom. c. 62. vbi de Pharaone loquens: *Non hoc (inquit) illi imputetur quod tunc non obtemperauerit quandoquidem obdurato corde obtemperare non potuit, sed quia dignum se præbuit cui cor obduraretur*: & sæpissimè asserit neminem à Deo deferi, nisi prius deferatur, ergo deferit si deferitur. Et huc etiam faciunt quæcunque disputat Apostolus ad Roman. de tempore legis Mosæ: cum dicit: *Legem subintrasse vt abundaret delictum, lex enim iram operatur*. Quod etiam frequenter tradunt August. & eius Discipuli. Denique non datur omnibus momentis homini gratia, ergo non potest semper ab eo vitari peccatum.

Ad conuersionem.

Tertiò, negat Deus etiam auxilia multis ad conuersionem, & penitentiam, vt asserunt innumera Scripturæ loca, v.g. dicitur peccatum ad mortem, peccatum in Spiritum S. Voluntariè peccantibus, non relinqui hostiam pro peccato. Impossibile esse vt qui semel illuminati sunt, iterum renouentur ad penitentiam, Excæcatio & induratio plurimorum quibus in pœnam præcedentium delictorum negatur deinceps omne prorsus auxilium, Excæcata cor, &c. ne forte conuertantur & sanentur eos. Quod etiam clariùs ab August. dici non potuit, v. gr. lib. de Correp. & Gratia, c. 11. *Quibus deest tale auxilium pœna peccati est*, Et Epist. ad Vitalem, *Scimus gratiam Dei non omnibus dari*. Huc pertinet mensura peccatorum, vltra quam certum est nullam amplius dari gratiam, nisi velis gratias à Deo infinitas parari, si enim finitæ illæ sunt, certum est illas exhauriri.

Paruuli.

Quartò denique, huc facit indicata superius difficultas de paruulis quibus plusquam certum est negari media salutis necessaria sine vlla eorum culpa.

Assertio.

Dicendum tamen primò est, omnibus adultis quandiu viatores sunt, & capaces bonæ operationis, dari à Deo auxilia ad salutem sufficientia, non omnibus quidem momentis, sed frequentissimè, & quoties vrget obligatio aliqua præcepti. Ita Catholici omnes vnanimiter contra Velanum Lutheri, & Caluini dementiam, quam sequuti sunt, & nouis cumularunt erroribus recetiores dogmatistæ, dicentes nullum vnquam dari auxilium sufficiens iis qui benè non operantur, Dammati nuper a Cathedra Petri.

Ratio generalis.

Ratio enim generalis est, quia omnibus adultis datur à Deo auxilium, vel proximè vel remotè sufficiens ad obtinendam fidem & vitandum peccatum, & ad resurgendum à peccato, sed hoc sufficit ad obtinendam salutem, ergo cuilibet adulto datur auxilium sufficiens ad salutem. Maiorem fusè probant ex Scripturis, Patribus, Conciliis, & rationibus euidentissimis. Ruiz à disp. 39. ad 49. Vasq. disp. 93. Suares lib. 4. cap. 3. Herice disp. 34. cap. 4. & sequentibus Petauius lib. 10. sub finem.

Primò enim, ita conuincitur ex Scripturis, v. gr. Scripturæ. Ioan. 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Opus est* (inquit August. tractat. 2. in Ioann.) *vt non recedas ab eo qui nusquam recedit, opus est vt non deferas, & non defereris, noli cadere & non tibi occideri, si tu feceris casum ille tibi facit occasum, si tu stas presens est tibi. Et in Pl. 102. Huc applicat dictum Christi Matt. 6. Oriri facit solem suum super iustos, & super peccatores, vocat undique ad correctionem, vocat ad penitentiam, vocat impertiendo tempus viuendi. Matth. 11. Venite ad me omnes*

emnes, vbi vides neminem excipi. Quoscumque inuenieritis vocate ad nuptias. Ideo Sapientia Prouerb. 1. Clamitat in plateis, Conuertimini ad correptionem meam, en proferam vobis spiritum meum. Vnde August. lib. 83. quest. Nec (inquit) illi qui noluerunt venire alteri debent impurare, sed sibi tantum, quoniam ut venirent vocati sunt. Et ferm. 41. de Sanctis. In potestate nostra posuit qualiter in die Iudicii Iudicemur nihil à te extra te querit, in te enim posuit quod requirit. In eodem sensu dicitur intra nos esse regnum Dei, id est, inquit Cyrillus, in nostris affectibus, & potestate id capere. Præterea expellat Dominus, ut misereatur nostri, stat ad ostium & pulsat, patienter agit nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reuerti. Iudicari postulat inter se & vineam suam. Quid potui facere, & non feci. Quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina congregat pullos suos sub alas, & noluiisti, vos semper Spiritui Sancto restitisti. Quas voces amoris plusquam materni plenas quisquis non intelligit testes esse diuinæ in homines omnes munificentia, certe ille demens, ille surdus est.

Augustin.

Secundò Concilia, Patres & omnes Scholastici hoc tantum certum ex fide tenent, v.g. sic definit Concilium Arausic. 2. Can. 25. Valent. 3. sub Lothario c. 2. Senon. Canone 15. & denique Trid. sess. 6. c. 11. & 13. Patres, ut dixi, referunt innumeros citati Doctores, sed vnus sanè August. autoritas aduersarios planè configit ut ostendit fusè Suar. lib. 4. de Gratia c. 18. Nam dicit, v.g. S. Doct. *Datam omnibus esse potestatem à Deo ut filij Dei fiant*, lib. 1. Retract. cap. 10. *Verum est omnes homines hoc posse si velint, sed preparatur voluntas à Domino, & tantum augetur munere charitatis ut possint*. Secundò, dicit non stare per Deum quo minus homo præcepta seruet, q. 2. ad Simplic. *Noluit ergo Esau, & non cucurrit, sed si voluisset, cucurrisset, & cum Dei adiutorio, peruenisset*, & l. 83. quest. q. 68. *Itaque nec illi debent sibi tribuere quod venerint quia vocati venerunt, nec illi qui noluerunt venire, debent alteri tribuere sed tantum sibi, quoniam ut venirent vocati, erat in eorum libera voluntate*.

Rationes.

Tertiò, rationes Theologicæ probant euidenter eandem sufficientiam diuini auxilij omnibus dari, *An mentitur Ioannes Baptista*, (inquit Hieronymus Epist. ad Oceanum) *Et digito Christum & voce demonstrans Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi si sunt adhuc in seculo quorum Christi peccata non tulerit*. & August. lib. 6. contra Iulian. c. 4. *Impingo, inculco, impertio recusanti, accipe, salubre est, nolo moriaris, vnus pro omnibus mortuus est, ergo mortui omnes sunt*. Deinde obligatio præcepti euidentis est etiam argumentum, si enim seruari non potest præceptum, certè præceptum non est ut est per se notum, *Deus impossibilia non iubet* (inquit Augustin.) *sed iubendo adiuuat ut possis, & docet petere quod non possis*. Imò cum fides & penitentia sint necessaria ad salutem, si auxilia Deus ad eas negaret, primus esset author, & prima causa damnationis. Alia omitto innumera.

Solutio primæ dubitationis.

Ad primam, Responsum est in tractatu de fide, neminem prorsus esse cui Deus saltem remora non conferat ad fidem capessendam auxilia, nisi velis ut nuper dixi, eum esse primam causam damnationis tot barbarorum. Significatur ergo tantum in illo actorum loco quod præteritis generationibus Deus non dederit auxilia proximè sufficientia, quibus post Christum copiosissimè illa tribuit, sed non negauit tamen vnquam auxilia remotiora, inspirationes nimirum ad legem naturalem seruandam ut manifestè conuincitur ex Apost. Rom. 1. vbi dicitur: *Esse inexcusabiles gentiles qui Deum non vt Deum glorificauerunt*, &c. Secundò dicitur, *quod opus legis scriptum est in cordibus eorum*. Per opera verò illa naturalia nullo modo se ipsos barbari vel remotè, vel proximè disposerent ad fidem, sed tantum ponerent conditionem sine qua Deus statuit non dare ipsis auxilia proxima, & tollerent obi-

cem illum qui claudit eorum oculos ne radium aspiant diuini luminis semper patentem, & omnibus paratum ad percipiendum ut loquitur S. Dionys. lib. de Hierarchia Ecclesiast. cap. 9.

Ad secundam, Resp. nihil dici posse, vel absurdius, vel Deo iniuriosius, quam quod auxilia neget ad non peccandum, quia in eo nemo peccat quod vitare non potest ut sæpè repetit Augustinus, & eximè S. Leo ferm. 16. de Passione: *Iuste nobis instat præcepto, qui præcurrit auxilio, & benigne incitat ad obedientiam, qui ducit ad gloriam*. Locus ille Augustini vbi negat obtemperare potuisse Pharaon em atque adeo imputari non posse illi quod non obtemperauerit explicatus est infra tractat. 4. de impotentia solum consequente, non autem de absoluta, & antecedente, quasi dicat primarium Pharaonis peccatum à quo alia omnia promanent fuisse cordis duritiem voluntariam, ex qua sequutum postea fuerit ut obediens esse non potuerit: dicit ergo peccatum inobedientiæ non illi posse imputari ut seiuactum ab obduratione, sed non dicit illud ut coniunctum cum illa non debere imputari. Deserit quidem Deus sæpè peccatores auxilia negando congrua non subtrahendo sufficientia. De Lege Moyli quæ dicunt aduersarij Hæretica planè sunt, cum aiunt nullam in ea datam fuisse gratiam sufficientem imò & efficacem quasi verò non fuerint plures in ea Iusti, & peccatores. Apostolus autem de insufficientia legis quæ dixit, vera sunt, quia vel comparat tempus illud cum lege gratiæ, in qua dantur auxilia vberiora, & robustiora: vel loquitur de lege seorsim à gratia, per quam iuuatur voluntas ut obleruet legem.

Denique fateor quod non omnibus momentis Deus confert auxilium illud sufficiens, quia quoties peccator dormit, vel ad alia distractus est cogitationes illas non habet, quibus inuitetur ad conuersionem. Sed certum tamen est quod peccatori ob præcedens peccatum, sæpè spatium tollitur quo possit conuerti; occidit enim ei sæpè sol in meridie, & cum se tutum putat, tunc illi repentina ingruit tempestas. Vel etiam ita distrahitur ut de peccato nō cogitet. Secundò, tamè quoties de salute sua cogitat parata ei est gratia quæ redeat ad cor, & peniteat. Hoc significat omnino Deus cum dicit se stare ad ostium, & pulsare.

Ad tertiam, fusè responsum est in tractatu de Penitentia, neminem esse cui quandiu viuit: & sanæ mentis est negetur auxilium ad penitentiam sufficiens, & hoc probari ex innumeris Scripturis, vbi exponuntur diuitiæ bonitatis, & patientiæ, ac longanimitatis diuinæ, adducentis peccatores ad conuersionem, peccatum enim ad mortem pro quo Ioannes Apostolus orari vetat, peccatum in Spiritum Sanctum quod non remittitur in hac, neque in futura vita, voluntarium peccatum pro quo nulla satisfacere potest hostia, non sunt aliud quàm finalis impenitentia, propter obstinam voluntatem peccandi. Impossibilitas renouationis ad penitentiam iis qui semel sunt illuminati, est vel interabilitas Baptismi semel suscepti, vel summa difficultas penitendi ob crebram reincidentiam: excæcatio, & induratio, non est negatio omnis auxilij, sed solum victricis gratiæ, alioqui obiurgatus non fuisset Pharaon, ex eo quod non conuerteretur, *Utsuequo non vis subiici mihi*, adiutorium ergo quod Augustinus in penam peccati negat omnibus dari, est auxilium quo actu conuertatur voluntas, quamuis habeat semper illud cum quo possit conuerti. Deniq, nulla est tanta mensura peccatorum, vt ex lege vniuersali statuerit Deus priuare viatorem auxiliis sufficientibus: *Nemini enim* (inquit S. Prosper) *Deus correctionis admittit viam, nec quemquam boni possibilitate spoliât*.

Ad quartam remissa solutio est ad quæst. sequentē.

§. II.

Solutio secundæ.

Solutio tertiæ.

§. II.

An & quomodo Deus media electis præparet specialia.

PRæter generalem hanc voluntatem, quæ ad homines omnes pertinet, difficilius videtur altera illa præparatio mediæ, quæ non sunt propria nisi electis.

Prima
dubitatio.

Ratio enim dubitandi primò est, quia vt Deus præparet gratias congruas electis potius quam reprobis, debet videre necessariò aliquid in auxilio huiusmodi, ratione cuius illud attingat finem, magis quam auxilium sufficiens, sed nihil videre potest; vel enim videt solum cooperationem voluntatis adiunctam speciali gratiæ, quæ non est iuncta gratiæ alteri, & sic homo benè operans se ipsum discernit ab eo qui non benè operatur, quod probò: tunc homo se ipsum discernit ab alio, si totum discrimen benè operantis ab eo qui non benè operatur, sit consensus ipse voluntatis, sed si nihil sit in gratia tali, quod non sit in gratia sufficiente præter consensum voluntatis, totum discrimen benè operantis à non benè operante est consensus voluntatis; reliqua enim paria sunt, ergo benè operans se ipsum discernit.

Neque dicas quod homo benè operans se ipsum discernit sed cum gratia.

Contra enim, quia videtur repugnare omnino Apostolo quod homo partialiter se ipsum discernat, sed si discernit se ipsum cum gratia partialiter discernit se ipsum & æquè discretionem illam tribuere sibi debet ac gratiæ, atque ita sicut propter discretionem electi factam à Deo, dicit Apostolus, *Non est volentis neque currentis, sed miserentis Dei*, sic propter discretionem factam ab homine, dicere licebit est volentis, est currentis, non autem miserentis Dei. Sicut enim gratia discernit cum voluntate, sic voluntas discernit cum gratia, ergo id quod videt Deus non est solus consensus voluntatis. Minor probari facile potest, quia consensus saltem partialiter est à voluntate, sed tota discretio est à consensu, ergo discretio non minus est à voluntate quam à gratia. Adde quod nomen gratiæ specialis videtur dicere aliquid præter effectum futurum; dicit enim energiam quandam, & vim maiorem ad causandum infallibiliter effectum.

Secunda
dubitatio.

Secundò, autè ponere illam vim maiore in eo quod Deus præsciuit effectum sequuturum, non minuit, sed auget difficultatem, quia illa scientia est speculatiua, ergo est posterior efficientia gratiæ, neque potest illam constituere. Deus enim videt me consensurum gratiæ illi quia sum consensurus, ergo Deus scit virtutem gratiæ, quia illa erit, non autem illa erit, quia Deus scit, ergo Dei scientia, non facit gratiam esse specialem. Probatum clarè conseq. quia Deus scit, si ego dederò talem gratiam illa effectum habitura est, vel etiam, si ego dederò gratiam talem voluntas consentiet, ergo gratia victrix est obiectum antecedens scientiam conditionatam, & ab ea est independens. Confirmatur quia quando Deus cognoscit efficaciam, vel absolutè, vel conditionatè, tunc non cognoscit suam scientiam conditionatam, ergo gratia est victrix independentè ab illa scientia.

Tertia du-
bitatio.

Tertiò, ergo videt Deus in actu primo illius gratiæ victricis antecedenter ad actum secundum, aliquid quod non videt in gratia sufficiente, & hoc durissimum est dicere, primò, quia gratia victrix vt sic, infallibiliter dicit effectum, sed est victrix antecedenter ad consensum, ergo antecedenter est infallibilis & necessaria non autem solum consequenter. Deinde manentibus omnibus alijs, & sublato primùm consensu tollitur tota efficacia, ergo efficacia constituitur per consensum. Adde quod conqueri poterit re-

probis & dicere, quòd per ipsum non steterit, si enim accepisset gratias illas contemperate æquè ac electus, eodem modo conuersus fuisset.

Dico secundò, præter generale illud decretum dandi omnibus auxilia sufficientia, debet admitti decretum in Deo conferendi electis media infallibiliter efficacia tùm generalia, tùm particularia, interna, & externa, præuenientia & comitantia, & subsequencia, quibus electus benè operetur & moriatur in gratia.

Prima pars explicat existentiam specialis decreti per quod electio Dei assequitur quod intendit.

Assensio

Existencia
decreti spe-
cialis.

Primò enim, ita omnino conuincitur ex scripturis. *Quis enim te discernit*, inquit Apostolus 1. ad Corinth. 4. *ergo ille discernit* (inquit August. l. 2. contra duas epistolas Pelagianorum) *qui vnde discernimus impertit, penam debitam remouendo, & gratiam indubitam largiendo, ille discernit qui cum tenebre essent super faciem abyssi, dixit fiat lux, & facta est lux, & diuise hoc est discernit lumen à tenebris*. Deinde ipsemet Christus Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum. Vt scire* (inquit Augustin. tract. 26. in Ioan.) *quomodo trahit pater, docendo delectat, non necessitatem imponendo*. Iubet etiam alibi vt electi compellantur intrare, vocat secundum propositum, *ad hanc vocationem qui pertinent* (inquit idem l. de prædest. sanctorum c. 16. *omnes sunt docibiles Dei*. Deinde aperta ratio est, quia Deus in tempore nihil facit quod ab æterno facere non decreuerit, dat autem electis in tempore media cum quibus videt illos assequuturos salutem; si enim ignoraret quem effectum habitura sint media quæ tribuit, imperfectissimo modo voluntas eius operaretur, ergo Deus habuit æternum illud decretum. Quos enim prædestinauit, hos & vocauit.

Secunda pars explicat quales & quàm varias Deus electis suis gratias decreto illo suo æterno præparauerit. Huiusmodi sunt primò media generalia, Christus nimirum & sacramenta, quæ tametsi pro vniuersis hominibus Deus tribuerit, electos tamen præcipuè, instituens illa, sine dubio spectauit, & ad illos ordinauit, vt sint specialis thesaurus Christi, & fasciculus viuientium. Deinde parata etiam sunt auxilia specialia, quæ ita singulos sigillatim respiciunt vt eorum propria sint, per quæ applicantur media generalia, & sunt vel externa vel interna, quia immittit in eum finem aduersa, prospera, morbos, socios, conciones, pios libros, & alia quibus velut occasionibus Deus vtitur, vt mentem interius illuminet, & accendat affectum, immittit auxilijs sine quibus inutilia illa essent extrinsecus solum sonantia, nisi Deus ipse cor tangeret, præueniendo, adiuuando, subsequendo. *Nolentem enim* (inquit August. in Enchir. c. 32.) *præuenit vt velit, volentem subsequitur ne frustra velit*. Et alibi triplicem gratiæ illius effectum commemorat, regere, custodire, adiuuare, in Psal. 44. *Protegit nos quia Deus est ne moriamur, regit nos quia rex est ne cadamus, regendo autem non frangit nos, nam quos non regit frangit*. Alij vocant excitationem, directionem, protectionem.

Varieas
gratiarum.

Tertia pars explicat gratiæ huius vim inuictam, quam eleganter complexus S. Prosper carmine de ingratia c. 15. *At verò omnipotens hominem cum gratia saluat, ipsa suum consummat opus*, & August. l. 1. ad simplician. quæst. 2. *Si Deus miseretur iam volumus, ad eandem quippe misericordiam pertinet vt velimus*, de quo argumento disputari debet alibi plenius.

Ad primam Resp. rectè probari eo argumento quod consensus voluntatis non est id quo gratia victrix distinguitur ab ea quæ sufficiens tantum est, vt etiam fuisse olim probaui, quamuis verum omnino sit quod gratia victrix vt sic necessariò connotet consensum voluntatis, non tanquam aliquid constitutum, sed tanquam

Solutio
trium du-
bitatio-
num.

tanquam aliquid consequens atque ita totum concedo argumentum.

Ad secundam etiam concedo, quod discrimen vtriusque gratiæ peti nullo modo potest à scientia conditionata, vt rectè probatur in argumento, alioqui Deus videns gratiam victricem videret se videre: quamvis verum omnino sit, quod gratia ista rationem habet specialis beneficij ex hac scientia, quæ propterea necessariò præsupponitur à decreto illo de quo agimus, vt sapè probatum est.

Ad tert. igitur, concedebam olim quod congruitas gratiæ dicit aliquid in actu primo, quod non dicit gratia non congrua, sed ita tamen vt dicat actum secundum connotatiuè vt aliquid consequens; si enim congruitas esset in actu secundo sine respectu ad actum secundum, imposeret necessitatem antecedentem cum tamen pro certo non sit infallibilis nisi consequenter, & ex suppositione, sublato ergo consensu tanquam aliquo consequente tollitur congruitas gratiæ, non autem eo sublato vt aliquo antecedente, unde fit vt consensus non constituat gratiam congruam sed ab illa tamen essentialiter connotetur reduplicatiuè, vt congrua est.

Neque dici potest quod reprobis qui non acceperunt gratias contemperatas conqueri possit de Deo qui non tenebatur illas dare, deditque totum quod satis erat vt conuerteretur si vellet, quamvis electus gratias teneatur agere cui misericorditer gratiæ illæ collatæ sunt; quod notauit eximie August. l. de dono perseuer. c. 8. *Qui liberatur (inquit) habet unde gratias agat, qui damnatur non habet quod reprehendat, sed hoc latius disputare vetat Cathedra Petri.*

SECTIO IV.

De tertio actu prædestinationis, qui est prædefinitio actuum liberorum hominis electi.

Preparatio mediæ gratiæ, quam hæcenus exposui, non attingit assequutionem gloriæ, nisi mediantibus actibus illis, quibus meretur electus gloriæ, & eam obtinet; eorum ergo actuum præparatio, seu decretum prædefiniens vt sint illi actus, pars est sine dubio prædestinationis, si tamen illud aliquod est. De qua celeberrima controuersia, quæ ad præcipuam huius loci difficultatem, viam omnino munit, vt dicam clarissimè quatuor disputari possunt. Primò, ad intelligentiam status quæstionis, quid & quodplex in Deo esse possit prædefinitio. Secundò, vtrum actus bonos hominis electi prædefinire possit Deus aliquo modo antecedenter. Tertio, vtrum prædefinire possit illos etiam absolute. Quarto, vtrum etiam actus malos possit prædefinire.

§. I.

Quid, & quodplex esse possit in Deo prædefinitio.

Prædefinitio triplex

Certum est primò, prædefinitione vniuersim significare decretum antecedens existentiam operis potest autem præcedere primò tempore, non autè causalitate, si Deus velit aliquid esse, quia vidit illud futurum; tunc enim decretum præsupponit actum vt futurum, & vt præscitum, & est prædefinitio consequens vt patet, quæ vocari potest voluntas approbationis. Secundò, decretum Dei præcedit actum liberum vt absolute præscitum, & vt absolute futurum, sed sequitur illum vt futurum sub conditione, quando Deus decernit præbere concursum simultaneum creaturæ, quia vidit, illam operaturam, si nolit ei deesse. Hoc decretum vocari solet prædefinitio comitans, quia est decretum concursus simultanei, sed reuera tamen est antecedens vt patet. Tertio, decretum illud Dei præcedere potest actum liberum vt præscitum.

Tom. I.

tum, & vt futurum, si priusquam viderit voluntatem operaturam, tunc absolute tunc conditionatè, decernat efficaciter & absolute vt voluntas eliciat talem actum, & hæc est quæ propriè vocatur prædefinitio antecedens quia præcedit actum non solum tempore sed etiam causalitate cum infallibiliter illum causet.

Certum est secundò, prædefinitionem hanc antecedentem diuidi primò in eam quæ omnino interna est, & per modum puræ intentionis, & eam quæ est externa, & per modum exequutionis. Prædefinitio purè interna est, quæ Deus efficaciter decernit, vt voluntas eliciat talem actum, liberè determinando se ipsam, & per illa media quæ per scientiam conditionatam vidit ita esse congrua, vt quamvis voluntas possit illis resistere, infallibiliter tamen habebunt effectum. Prædefinitio externa illa est, quæ decernit efficaciter vt voluntas eliciat talem actum, physice illam determinando per qualitatem cui voluntas non possit resistere. Cōueniunt hæc duæ prædefinitiones in eo quod vtrique præcedat actum absolute futurum; differunt autem primò, quia prædefinitio purè interna decernit solum ea media, quibus voluntas potest resistere; sunt enim illa media, quæ non mouent voluntatem nisi contingenter, & quæ haberent effectum quamvis nulla esset prædefinitio; altera verò decernit medium cui voluntas non potest resistere, quia mouet voluntatem ad agendum necessariò. Secundò, prædefinitio purè interna non immutat modum agendi voluntatis, quia eā positā semper voluntas se ipsam determinat; altera verò immutat omnino modum agendi libertatis, quia eā positā voluntas determinatur ab extrinseco.

Prædefinitio antecedens

Certum est tertio, prædefinitionem hanc internam posse diuidi primò in eam quæ simpliciter absoluta est, & nullo modo est conditionata etiam virtualiter, & eam quæ licet realiter absoluta omnino sit, virtualiter tamen & æquiualeuter est conditionata. Prima illa est, quæ Deus postquam præuidit se habere media, quæ nouit infallibiliter esse congrua, decernit solum actum voluntatis in se ipso non includendo vllum ordinem ad huiusmodi media, & ad illam scientiam, sed absolute volendo actum esse, ita vt ex illa postmodum voluntate progrediatur ad paranda media. Secunda est quæ Deus explicitè vult ipsum actum & talia media simul; vult enim actum per talia media, & talia media vt fiat talis actus, neque decernit actum absolute, nisi quatenus ex medijs illis futurus est; hoc enim decretum absolutum reuera est, & directè tendit in ipsum actum liberum, nec est sola voluntas eius in causa, sed est tamen vt vides conditionatum æquiualeuter, quia cum non velit actum illum voluntatis nisi per medium, cui voluntas potest resistere, virtualiter dicit se non velle illum actum voluntatis creatæ, nisi quia videt illam consensuram tali medio, cui si resisteret, se non adhibiturum alia media, quæ consensum extorquerent, quod est decretum esse virtualiter conditionatum, itaque prædefinitio antecedens nihil aliud est, quàm decretum efficax voluntatis diuinæ, quo voluit talem actum v.g. charitatis, à me fieri omnino liberè, antequam per scientiam absolutam viderit me illum esse facturum, & postquam per scientiam conditionatam vidit se habere media quibus infallibiliter consensurus essem. His positis celeberrima inter Theologos difficultas est, de prædefinitione hac antecedente, vtrum Deus postquam per scientiam conditionatam vidit se habere media ita congrua, vt per illa voluntas sit benè operatura possit absolute ac efficaciter decernere, vt voluntas eliciat liberè talem actum antequam per scientiam absolutam viderit talem actum esse futurum: id est vtrum Deus efficaciter possit velle vt aliquis actus fiat liberè, quod modo disputandum est.

Prædefinitio conditionata virtualiter

§

§. II.